

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

דוח עסקי עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי התאגיד

1. פעילות התאגיד ותיאור התפתחות עסקיו

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ (להלן – "החברה") הינה חברה שהתאגדה בשנת 1952 כחברה פרטית, המנהלת קופת גמל לצד "קרן פנסיה יסוד" המנוהלת כקרן נפרדת. קרן פנסיה לעמיתים ותיקים (יסוד) "עמית" – הינה קרן ותיקה אשר הוקמה בשנת 1952 ואשר בעקבות החלטת האוצר משנת 1995 נסגרה לכניסת עמיתים חדשים. הקרן הינה בבעלות עמיתיה ובהתאם להסכם ניהול משנת 1993 מנוהלת ע"י חברת הניהול "הפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ".

קופת הגמל כוללת תוכנית תגמולים לעצמאים, תוכנית תגמולים לשכירים ופיצויים. קופת הגמל וקרן הפנסיה של "עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ" מקבלות שרותי ניהול מחברת הניהול "הפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ" שהינה חברת בת של "הפניקס חברה לביטוח בע"מ", בהתאם להסכם שנחתם ביום 7.1.93 ולפרק ח' שנוסף לתקנון "עמית" ואושר באסיפה מיוחדת של העמיתים ביום 24.12.92.

קסדר זה קיבל את אישור הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון באוצר ביום 15.3.93. עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ עברה לניהול הפניקס קופות גמל בע"מ החל מיום 1 בינואר 2009 וזאת בהתאם למתחייב בחוק קופות הגמל ואגף שוק ההון ובכפוף למתווה שאישר הממונה על שוק ההון.

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

מבנה אחזקות של החברה:

* עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ עברה לניהול הפניקס קופות גמל בע"מ החל מיום 1 בינואר 2009 כאמור לעיל.

2. תחומי פעילות

תחומי הפעילות של החברה הנם ניהול קרן הפנסיה יסוד וניהול קופת גמל לצידה. החברה מנהלת קופת גמל אישית לפיצויים ותגמולים עבור עצמאים ושכירים ללא מסלולי השקעה. לקופת הגמל אישור לקופת תגמולים לעצמאיים, לשכירים ולפיצויים, המתחדש מדי שנה וכיום בתוקף עד 31.12.09.

3. השקעות בהון התאגיד ועסקאות במניותיו

לחברה אין הון עצמי. הון המניות הינו ללא ערך נקוב.

4. חלוקת דיבידנדים

החברה היא תאגיד ללא כוונות רווח. "הפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ" (להלן "חברת הניהול") אחראית על הניהול התפעולי של קרנות התגמולים, הפיצויים והפנסיה של "עמית", על מתן כל השירותים הנדרשים לעמיתי הקרנות ונושאת בעלויות הנובעות מכך, בהתאם להסכם הניהול. בתמורה משלמת "עמית" לחברה המנהלת דמי ניהול כמפורט בסעיף 5 להלן.

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

5. מידע כספי לגבי תחומי הפעילות של התאגיד

נתונים כספיים עבור קופת פיצויים ותגמולים באלפי ₪:

2007	2008	
360	340	דמי ניהול
48,005	39,871	היקף נכסים מנוהלים נטו
(1,462)	(3,556)	צבירה נטו
8.02	(9.26)	תשואה נומינלית ברוטו
8.65	(16.39)	תשואות ממוצעת ענפית

*תשואה ממוצעת נומינלית לארבע שנים אחרונות(לשנים 2005-2008)

6. סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות התאגיד

6.1 החברה מנהלת כאמור את קופת הגמל לפיצויים ותגמולים לצד קרן הפנסיה יסוד. בהתייחסותנו לתחום הפעילות הרלוונטי לצורך סקירת הדוחות הכספיים של הקופה נתייחס בעיקר לענף קופות הגמל.

ענף קופות הגמל הינו ענף המשלב גופים פיננסיים מוסדיים מהמרכזיים בשוק ההון הישראלי, בהם חברות ביטוח, בנקים ובתי השקעות. מוצרי קופות הגמל פונים בדרך כלל לחיסכון לטווח בינוני וארוך. בענף פועלים מספר סוגים של קופות גמל: קופות גמל לתגמולים לשכירים, קופות גמל לתגמולים לעצמאיים, קרן השתלמות לשכירים, קרן השתלמות לעצמאיים, קופות גמל מרכזיות לפיצויים, קופות גמל אישיות לפיצויים, קופות גמל לדמי מחלה וקופות גמל למטרה אחרת.

קופת הגמל היא מכשיר חסכון לטווח ארוך או בינוני, הנהנה מהטבות מס המעוגנות בפקודת מס הכנסה ובתקנות קופות גמל. בניגוד לביטוח החיים הפנסיוני ולקרן הפנסיה, קופת הגמל היא מכשיר חיסכון "טהור" שבו הכספים הנחסכים והתשואה עליהם משולמים לחוסך בהגיעו לגיל פרישה, ואין בה מרכיב ביטוחי. לכל עמית בקופת הגמל חשבון נפרד בו נרשמות הפקדותיו לחשבון, משיכותיו ממנו, הרווח (או ההפסד) על השקעתו בקופה ודמי הניהול הנגבים מחשבונו. כספי קופת הגמל מושקעים בהתאם להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 ותקנות מס הכנסה (כללים לאשור ניהול קופות הגמל) תשנ"ב-1964. עד ל- 1/1/2008 יכול עמית בקופת גמל למשוך את הכספים כסכום חד פעמי החל מגיל 60. החל מ- 1/1/2008 עם תיקון 3 לחוק קופות הגמל, גם חיסכון בקופת גמל הינה חסכון קצבתי.

התשואה בקופת הגמל מחולקת בין עמיתי הקופה באופן יחסי לחלקם בנכסי הקופה. קיימים מספר סוגים של קופות גמל: קופת גמל לתגמולים לעמיתים שכירים, בה העובד ומעבידו מפקידים הפקדות חודשיות שוטפות משכרו של העובד;

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

קופת גמל לתגמולים לעמיתים עצמאים, בה העמית מפקיד לקופה כספים ללא תשלום מקביל של מעבידו; קופת גמל אישית לפיצויים, בה המעביד מפקיד כספים להבטחת זכויות עובדו לפיצויי פיטורין. קרנות ההשתלמות אינן מהוות חסכון פנסיוני אלא חסכון לטווח בינוני.

העמיתים בעמית קופה לתגמולים ופיצויים הינם גם עמיתים בקרן הפנסיה לעמיתים ותיקים (יסוד) שבניהול החברה. החל מינואר 1995 עם סגירת קרן הפנסיה הותיקה כמעט ולא הצטרפו עמיתים חדשים לעמית קופה לתגמולים ופיצויים.

6.2 מגמות והתפתחות בענף קופות הגמל

קופות הגמל מהוות חלק מהחיסכון לטווח ארוך ובינוני לשכירים ולעצמאים, המשלב הטבות מס במגוון אפשרויות חסכון. החברות המנהלות אותן הינן תאגידים פיננסיים ומשקיעים מוסדיים, מהמרכזיים בשוק ההון בישראל, הן לאור פעילותן בשווקים הפיננסיים, והן לאור משקל נכסי הקופות בתיק הנכסים הכספיים של הציבור.

קופות הגמל כוללות קופות לתגמולים ולפיצויים, קרנות השתלמות וכן קופות מרכזיות לפיצויים או לדמי מחלה. למרות השוני הרב ביניהן במאפייני החיסכון, בצבירה ובשיעורי התשואה, נהוג להתייחס אליהן כאל מקשה אחת. בהיות קופות הגמל מסלול חיסכון לטווח בינוני וארוך, הנהנה מהטבות מס על ההפקדות בהן ועל רווחי ההשקעות שלהן.

סך נכסי קופות הגמל לסוף שנת 2008 הסתכם לסך של 220 מיליארדי ש"ח לעומת סך של 274 מיליארדי ש"ח אשתקד. סה"כ ההפקדות בכלל קופות הגמל (תגמולים, פיצויים וקרנות השתלמות) ירדה בכ- 1.45% השנה, מרמה של 20.7 מיליארד ש"ח בשנה קודמת לרמת הפקדות של 20.4 מיליארד ש"ח השנה. ברמת המשיכות בכלל קופות הגמל נרשמה עליה של 50.54% השנה, מרמה של 18.2 מיליארד ש"ח בשנה קודמת לרמת משיכות של 27.4 מיליארד ש"ח השנה.

הירידה בהפקדות החדשות נבעה מהמשך השפעות הלוואי של "תיקון 3" לתקנות מס הכנסה (קופות גמל) שנכנס לתוקף בתחילת 2006. תיקון זה לתקנות קופות הגמל הרע את תנאי החוסכים במעמד "עמית-עצמאי" בקופות הגמל לתגמולים. התיקון קבע כי הפקדות עמיתים אלו שיבוצעו מתחילת 2006 יהיו ניתנות למשיכה רק לאחר גיל 60 ולא לאחר 15 שנים ממועד ההפקדה הראשונה לחשבון.

התשואה הממוצעת (נומינאלי ברוטו) של קופות הגמל בשנת 2008 הייתה כ- 16.39%.

6.3 המשבר הכלכלי בשנת 2008 והשלכותיו

בשנת 2008 – בעיקר החל ברבעון השלישי – חלו ירידות חדות באפיקי ההשקעה השונים בעולם ובישראל וניכרה בהם תנודתיות חריגה, על רקע המשבר הפיננסי העולמי אשר התפתח למשבר גם בכלכלה הריאלית. הירידות באפיקי ההשקעה פגעו

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

קשות בהיקף הנכסים בתחום החיסכון ארוך הטווח, בדמי הניהול הנגבים בו, ובתוצאות הפעילות בתחום, והשליכו גם על התנהגות הלקוחות (בעיקר בענף הגמל בו נרשמו פדיונות בהיקפים גדולים). הימשכות המשבר, ואולי אף החרפתו, עשויים להשפיע מהותית על תחום החסכון ארוך הטווח בשנת 2009 ומעבר לה.

בענף קופות הגמל גרמו הירידה בשווי הנכסים המנוהלים והתשואות השליליות לפדיונות חריגים בהיקפם, ביחוד מחודש ספטמבר 2008 ואילך. בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2008 נרשמו פדיונות בהיקף של כ- 6,114 מיליוני ₪, ובחודשים נובמבר ודצמבר 2008 נרשמו פדיונות של כ- 7,284 מיליוני ₪. בסך הכל נרשמו בשנת 2008 פדיונות בהיקף של כ- 29,148 מיליוני ש"ח בענף הגמל. זאת בהשוואה לפדיונות בהיקף של כ- 18,206 מיליוני ש"ח בשנת 2007. הואיל ודמי הניהול בענף הגמל נגבים כשיעור מהנכסים המנוהלים, הביאו הירידות בשווי הנכסים המנוהלים והפדיונות לירידות חדות בדמי הניהול וברווחיות הענף בשנת 2008.

ככל שהמשבר הפיננסי יתפתח לכדי מיתון המקיף את כלל המשק, עשויות השלכותיו להתרחב. הרעה בנתוני התעסוקה במשק (עלייה בשיעור האבטלה או צמצומים בשכר) עשויה להשפיע לרעה על היקף ההפקדות באפיקי חיסכון ארוך הטווח השונים, ואף להביא למשיכת חסכונות פנסיוניים לצורך צריכה בהווה. לאור האמור, להרעה במצב הכלכלי במשק עשויות להיות השלכות שליליות מהותיות על הפעילות בתחום החיסכון ארוך הטווח, ובכלל זה על פעילות החברה.

מדיניות השקעות הסולידית של הקופה גרמה לקופה להשיג השנה תשואה שלילית נמוכה ביחס לקופות גמל אחרות ואילו בשנים קודמות להשיג תשואה חיובית נמוכה ביחס לקופות גמל אחרות, שנטלו סיכון רב יותר בהשקעותיהן. עקב כך בשנת 2008 חל קיטון יחסי בהעברות הכספים לקופות גמל אחרות ביחס לשנת 2007.

ראה התייחסות נוספת בנושא עזיבת עמיתים בסעיף 11 להלן.

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

תיאור עסקי התאגיד לפי תחומי פעילות

7 מידע כללי על תחום הפעילות

7.1 מבנה תחום הפעילות ושינויים החלים בו

7.1.2 קופת גמל היא מכשיר חסכון לטווח ארוך או בינוני, הנהנה מהטבות מס המעוגנות בפקודת מס הכנסה, בחוק קופות הגמל ובתקנות קופות גמל. בניגוד לביטוח החיים הפנסיוני ולקרן הפנסיה, קופת הגמל היא מכשיר חיסכון "טהור" שבו הכספים הנחסכים והתשואה עליהם משולמים לחוסך בהגיעו לגיל פרישה, ואין בה מרכיב ביטוחי. לכל עמית בקופת הגמל חשבון נפרד בו נרשמות הפקדותיו לחשבון, משיכותיו ממנו, הרווח (או ההפסד) על השקעתו בקופה ודמי הניהול הנגבים מחשבונו. כספי קופת הגמל מושקעים בהתאם להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005. קופת הגמל אינן זכאיות כיום להשקיע כספיהן באגרות חוב מיועדות. עד ליום 1.1.2008 יכול היה עמית למשוך את הכספים כסכום חד פעמי החל מגיל 60, ובמקרים מסוימים אף לפני כן. בעקבות תיקון מס' 3 לחוק קופות גמל, כפי שיפורט להלן, החל מיום 1.1.2008 הפכה גם קופת הגמל לחיסכון קצבתי.

7.1.3 ענף קופות הגמל ניתן לאפיון גם על-פי הפונקציונאליות של מוצריו, מוצרי חיסכון לטווח הבינוני (קרנות השתלמות וקופות לפיצויים) ולטווח הארוך (קופות גמל לתגמולים).

קופות גמל לתגמולים או לפיצויים הינן קופות גמל שנועדו לשם חסכון ארוך טווח (בעיקר לגיל פרישה) לעמיתים במעמד עצמאי ולעמיתים במעמד שכיר. בקופת תגמולים לשכירים העובד – העמית ומעבידו מפקידים הפקדות חודשיות שוטפות עד לשיעור של 7% בגין חלק העובד ושיעור 7.5% בגין חלק המעביד. בקופת תגמולים לעצמאיים העמית מפקיד לקופה כספים, ללא תשלום מקביל של מעביד. הן העמית השכיר והן העמית העצמאי, זכאים לניכוי מהכנסה ו/או לזיכוי ממס בהתאם לתקרות שנקבעו. בקופת גמל אישית לפיצויים המעביד מפקיד כספים להבטחת זכויות העובד-העמית לפיצויי פיטורין, ואלה רשומים על שם העובד. עד ליום 1 בינואר 2008 קופות אלו היו קופות הוניות. בעקבות רפורמת תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל הפכו קופות הגמל לתגמולים ולפיצויים לקופות לא משלמות לקצבה והכספים שיצברו בהן החל ממועד זה ישולמו בדרך של קצבה על ידי קופת גמל משלמת לקצבה.

7.1.4 התשואה מחולקת בין עמיתי הקופה באופן יחסי לחלקם בנכסי הקופה. מקור ההכנסות של החברות המנהלות של קופות גמל הינו דמי הניהול שהן גובות מהנכסים.

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

7.2

מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות

ענף הגמל הוסדר עד לחקיקת בכר במסגרת פקודת מס הכנסה, ובפרט בתקנות מס הכנסה (תנאים לאישור ולניהול קופות גמל) התשכ"ד-1964 (להלן: "תקנות קופות הגמל"). תקנות אלו מקנות מעמד מיוחד לקופות גמל, לרבות קרנות פנסיה וקופות ביטוח, לעניין זיכויים וניכויים ממס ופטורים ממס רווחי הון, המעודדים את הציבור לחסוך לגיל פרישה באמצעות כלים אלו. פקודת מס הכנסה והתקנות שהותקנו מכוחה, קובעים כללים לגבי קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה והוראות המס לגביהן.

הפעילות בתחום הגמל טעונה רישוי, בהתאם לחוק הביטוח ולחוק קופות גמל, ומפוקחת על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר. חברה מנהלת של קופות גמל מחויבת לקבל רישיון מהממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון. בשנים 2005 – 2008 חלו שינויים רגולטוריים מהותיים ששינו את פני תחום החיסכון ארוך הטווח בישראל, והם צפויים להמשיך ולהשפיע באופן מהותי על פעילות החברה:

(א) רפורמת בכר

בשנת 2004 פרסמה ועדת בכר את המלצותיה באשר להגברת התחרות וצמצום הריכוזיות בשוק ההון בישראל. בעקבות ההמלצות פורסמו בחודש אוגוסט 2005 שלושה חוקים – חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגוד העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה – 2005 (להלן: "חוק הגברת התחרות"), חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה – 2005 (להלן: "חוק קופות הגמל") וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה – 2005 (להלן: "חוק הייעוץ והשיווק") – אשר הביאו לשינויים מהותיים בתחום החסכון ארוך הטווח.

(1) חוק הגברת התחרות

מטרתו של החוק להגביר את התחרות בשוק ההון בישראל, בין היתר, באמצעות צמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בין הגופים הפועלים בשוק ההון, ובפרט במערכת הבנקאות, וכן הרחבת הפיקוח והבקרה על גופים אלה. במסגרת החוק הוכנסו שינויים מבניים בתחומי העיסוק והבעלות של הבנקים בישראל הן לגבי מוצרים פיננסיים הן לגבי מוצרים פנסיוניים.

חוק הגברת התחרות, אשר נכנס לתוקף בחודש אוגוסט 2005, חייב את הבנקים, בין היתר, למכור את מלוא אחזקותיהם בקופות הגמל ובקרנות הנאמנות תוך מספר שנים וכן לצמצם את היקף אחזקותיהם בחברות הביטוח (עד לשיעור של 10%) כתנאי לעיסוק בתחום הביטוח. מכירת החזקות אלו, כפי שפורט לעיל, גרמה לשינויים מהותיים במבנה הבעלויות בשוק ההון והגבירה את התחרות בענף הגמל. בנוסף, במטרה למנוע היווצרות מחדש של ניגודי עניינים וריכוזיות בשוק ההון קובע החוק כי תאגיד בנקאי לא יחזיק באמצעי שליטה כלשהם בחברה לניהול קופות גמל, קרן פנסיה וקרן נאמנות, כי לא יינתן לאדם היתר

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

שליטה במבטח אם לאחר מתן ההיתר תהיה לאותו אדם החזקה העולה על שיעור של 15% מסך נכסי החיסכון ארוך הטווח, כהגדרתם בחוק, וכי לא יינתן היתר לרכוש קרן נאמנות או להחזיק בה אם נתח השוק של הרוכש או המחזיק לרבות של בעלי השליטה בהם וגופים שהם שולטים בהם בתחום קרנות הנאמנות גבוה מ- 20%.

(2) חוק קופות הגמל

חוק קופות הגמל, אשר נכנס לתוקף בחודש נובמבר 2005, מסדיר את כללי הניהול, הפיקוח והאכיפה על קופות הגמל וקובע, בין היתר, את מערכת היחסים שבין העמית והחברה המנהלת, אופן הקמת קופות הגמל, ניהולן ודרכי פעילותן של החברות המנהלות, הוראות לעניין התנאים לקבלת רשיונות של קופות גמל וחברות מנהלות וכן הוראות לעניין קבלת היתרי שליטה והיתרי החזקה בחברות מנהלות. בנוסף, החוק קובע את זכאותו של העובד לבחור בהסדר הביטוח הפנסיוני הרצוי לו. על פי סעיף 20 לחוק, רשאי העובד לבחור בהתאם לשיקול דעתו, את מהות הסדר הביטוח הפנסיוני (ביטוח מנהלים, קופת גמל או קרן פנסיה) ואת זהות ספק הביטוח הפנסיוני (חברת הביטוח, החברה המנהלת של קופת הגמל או קרן הפנסיה).

(3) חוק הייעוץ והשיווק

חוק הייעוץ והשיווק, אשר נכנס לתוקף בחודש פברואר 2006, מסדיר את העיסוק בייעוץ ובשיווק של מוצרים פנסיוניים, לרבות קביעת הוראות לעניין חובת רישוי ותנאי הרישוי, איסורים והגבלות לעניין עיסוק בייעוץ ובשיווק פנסיוני, פיקוח על בעלי רישיון וסמכות הממונה להוציא הוראות לניהול תקין ושמירה על עסקי מבוטחים, לרבות הטלת עיצומים, קנסות אזרחיים וסנקציות פליליות. החוק עיגן לראשונה את ההבחנה הבאה בין יועץ פנסיוני ומשווק פנסיוני: יועץ פנסיוני הוא יועץ בלתי תלוי שאין זיקה בינו לבין יצרני המוצרים הפנסיוניים וחובה עליו לייעץ לגבי כלל המוצרים בשוק;

משווק פנסיוני הוא בעל זיקה לגוף המוסדי יצרן המוצרים הפנסיוניים. הן יועץ פנסיוני והן משווק פנסיוני חבים בחובת רישוי, ומוטלות עליהם בנוסף חובות אמון, זהירות, התאמת השירות ללקוח וגילוי של העניינים המהותיים הנוגעים לייעוץ או לשיווק. חוק הייעוץ והשיווק קובע כי אדם או גוף אינו יכול לעסוק בשני העיסוקים במקביל, ועליו לבחור בין עיסוק בייעוץ לבין עיסוק בשיווק. עוד קובע חוק הייעוץ והשיווק כי הבנקים יוכלו לעסוק בייעוץ פנסיוני, בכווננו לכך שמערך ההפצה הנרחב של המערכת הבנקאית יגביר את הנגישות והזמינות של הייעוץ הפנסיוני לכלל הציבור.

ואולם, על מנת שהבנק יוכל לעסוק בייעוץ פנסיוני, עליו לעמוד בתנאים מסוימים לעניין אחזקותיו בקופות גמל, בקרנות נאמנות ובחברות ביטוח. כמו כן, כדי למנוע ריכוזיות ולעודד תחרות הן בשוק ההפצה הן

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

בשוק הייעוץ הפנסיוני, הוטלו על הבנקים מספר הגבלות, לרבות איסור ייעוץ במוצרי ביטוח. בנוסף ליועץ הפנסיוני ולמשווק הפנסיוני, בעל רשיון שלישי הוא סוכן הביטוח הפנסיוני (אשר נקרא בעבר סוכן ביטוח חיים) אשר עיסוקו הורחב מתיווך בביטוח בלבד לשיווק כלל המוצרים הפנסיוניים.

בהמשך לחוק הייעוץ והשיווק פורסמו בחודש פברואר 2006 תקנות עמלת הפצה, אשר קבעו את שיעורי העמלה המקסימלית שישולמו ליועץ וכן קבעו כי היועץ ייהנה מתגמול אחיד מכל יצרני המוצרים, כאשר תנאי התשלום והשירות שהיועץ ייתן לכל היצרנים יהיו בתנאים זהים. לחוק הייעוץ והשיווק עשויות להיות השלכות מהותיות על פעילות החברה. לפרטים נוספים ראו סעיף **Error! Reference source not found.** להלן.

(ב) תיקון מס' 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות הגמל), התשס"ח – 2008

ביום 28 בינואר 2008 פורסם תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל שהנו בעל השלכות מהותיות על הפעילות בתחום. התיקון כולל שורה של תיקוני חקיקה לחוק קופות הגמל, לחוק הפיקוח ולפקודת מס הכנסה. מטרת התיקון להבטיח שוק משוכלל ושקוף יותר לכלל החוסכים לפרישה, באמצעות האחדת כללי המיסוי על המוצרים הפנסיוניים, קבלת החלטות משמעותיות של החוסך באשר לכספי החיסכון בסמוך לגיל הפרישה, הבטחת רובד חסכון קצבתי לכל החוסכים, והגברת התחרות בשוק הפנסיוני לטובת הצרכנים.

במסגרת התיקון נקבעו בין היתר ההוראות המרכזיות הבאות:

(4) סיווג קופות הגמל לשני סוגים של קופות גמל לקצבה - קופת גמל לקצבה אשר משלמת ישירות קצבה לזכאים, בהתאם לתקנון הקופה (להלן: "קופת גמל משלמת לקצבה"), וקופת גמל לקצבה אשר לא ניתן יהיה למשוך ממנה ישירות כספים שהופקדו בה, למעט כספים ממרכיב הפיצויים, כספים ממרכיב תגמולים שהופקדו עד ליום 31.12.2007 וכן משיכת כספים ממרכיב תגמולים שלא כדין, אלא באמצעות העברתם לקופת גמל משלמת לקצבה (להלן: "קופת גמל לא משלמת לקצבה"). עוד נקבע כי בקופת גמל משלמת לקצבה ניתן יהיה לבצע משיכת כספים באמצעות היוון חלק מהקצבה לסכום חד פעמי, ובלבד שסכום הקצבה שיוותר בידו של עמית לאחר ביצוע היוון הקצבה יעמוד על סך של 3,850 ₪ לחודש (מעודכן למדד המחירים לצרכן לאותה שנה).

במלים אחרות, כל עוד החיסכון לא עלה על סכום שמקנה פנסיה חודשית בגובה של 3,850 ₪, תתקבל הפנסיה באופן חודשי. אם הצבירה גבוהה מכך, יכול החוסך להחליט אם ברצונו לקבל את יתר החיסכון כסכום חד פעמי או להמשיך ולקבל פנסיה גבוהה יותר מסכום של 3,850

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

ש, והכל בכפוף לדיני המס החלים עליו. יצוין, כי מי שחשך סכום הנמוך מהרובד הראשוני האמור, יקבל פנסיה חודשית נמוכה יותר בהתאם לחסכונו.

(5) ההחלטה על גובה החיסכון הפנסיוני שיתקבל כקצבה חודשית (מעבר ל – 3,850 ₪) או כסכום חד פעמי תתקבל מעתה בסמוך לגיל הפרישה.

(6) אישורי קופת גמל לקרן או לתוכנית ביטוח כקופת גמל לתגמולים או כקופת גמל אישית לפיצויים, החל משנת 2008 ואילך, לרבות הטבות המס בגינם, יינתנו אך ורק לכספים שהופקדו לקופות האמורות בשל שנות המס שלפני 2008. לגבי כספים אלו לא יחול כל שינוי בכללי המס החלים לגבי הקופות כאמור. עם זאת, כדי שהחל משנת 2008 ואילך עמית בקופת גמל לתגמולים או בקופת גמל אישית לפיצויים יוכל להמשיך ולהפקיד כספים לאותה קופת גמל שבה ניהל את כספיו עובר למועד האמור, ולא יהיה צורך בפתיחת חשבון חדש בקופת גמל אחרת או פוליסת ביטוח חדשה, יינתנו לקופות האמורות גם אישורי קופת גמל לא משלמת לקצבה. לגבי קופות גמל מרכזיות לפיצויים נקבע כי הממונה יהיה רשאי ליתן אישורים כאמור רק לגבי קרן שפעלה כדין כקופת גמל מרכזית לפיצויים בשנת המס 2007 ועל כספים שהופקדו בקרן כאמור עד לשנת המס 2010, בכפוף לתנאים הבאים: הפקדת הכספים היא של עמית-מעביד שהיה עמית בקופת גמל כאמור בחודש דצמבר 2007; הפקדת הכספים היא בשל עובדו של עמית-מעביד כאמור, שהופקדו בשלו כספים לקופת הגמל עבור חודש דצמבר 2007.

(7) לאור תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל, הוסדרו התשלומים המופרשים למרכיב הפיצויים בקופות גמל שאינן משלמות קצבה, במסגרת תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל)(הוראת שעה), התשס"ח – 2008 ותקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל)(הוראת שעה), (מס' 2) התשס"ח – 2008 (להלן: "הוראות השעה"). קודם לתיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל היו קופות אלה קופות גמל אישיות לפיצויים ולא נדרש בהן תשלום למרכיב תגמולי המעביד כתנאי לתשלום כספי הפיצויים. לאור תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל ייחשבו קופות אלה כקופות גמל לקצבה. במסגרת היערכותן של הקופות, הותקנו הוראות השעה המאפשרות לקופות הגמל האמורות לקבל כספי פיצויים גם ללא תשלום מקביל למרכיב התגמולים, בשנת המס הקרובה.

הוראות השעה מתקנות את ההוראות המנויות בתקנות קופות גמל הקובעות כתנאי לתשלום כספים למרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה, תשלום למרכיב תגמולי המעביד, באותו חשבון קופת גמל לקצבה, בשיעור של 5% לפחות מהמשכורת של העמית. הוראות השעה קובעות כי התנאי האמור יחול בשנת 2008 רק על קופות גמל משלמות לקצבה.

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

(8) ביטול "הקופות המרכזיות לפיצויים" בהן הפקיד המעסיק את הפיצויים להבטחת תשלום פיצויי פיטורים לעובד, כך שמעביד המעוניין להפקיד פיצויים (בנוסף לחובה שלו מכוח הסכם העבודה) יוכל לעשות זאת רק במסגרת המוצר הפנסיוני על שם העובד שלו.

(9) רשיון חברה מנהלת: חברה מנהלת של קופה משלמת נדרשת לקבל רשיון מבטח לפי חוק הביטוח, ואינה נדרשת לרשיון חברה מנהלת לפי חוק קופת הגמל. חברה מנהלת שניתן לה רשיון מבטח כאמור, רשאית לנהל את כל סוגי קופות הגמל (משלמת ולא משלמת). כלומר, חברה שניהלה עד כה קרנות פנסיה, תוכל לנהל קופות משלמות ולא משלמות, ללא צורך ברשיון נוסף. חברה המנהלת קופות לא משלמות (או קופות אחרות, כגון קרן השתלמות וקופה מרכזית לפיצויים) - תידרש לרשיון חברה מנהלת לפי חוק קופות הגמל. חברה שניהלה עד כה "רק" קופות הוניות - לא תוכל לנהל קופות משלמות, אלא אם תקבל רשיון מבטח כאמור. התיקון לחוק אינו פוגע ברשיונות שהוענקו לפני התיקון.

(10) הועלה שיעור ההוצאה המוכרת לרכישת אבדן כושר עבודה מ-2.5% ל-3.5% מההכנסה. אולם, זאת עד לתקרה של 4 פעמים השכר הממוצע במשק, בעוד שבעבר לא היתה מגבלה על התקרה.

נקבע זיכוי ממס לרכישת ביטוח קצבת שאירים (ביטוח מפני הסיכון למקרה מוות של המבוטח, ללא מרכיב החיסכון, הכולל תשלומי פנסיה לשאירים), וזאת עד ל-1.5% מההכנסה המזכה של העמית. כמו כן, נקבע כי בכל מקרה הסכום הכולל בגינו יינתן זיכוי ממס בעד הסכומים ששולמו לביטוח חיים ולביטוח קצבת שאירים לא יעלה על 5% מההכנסה המזכה. השוואת הטבות המס הניתנות בשל רכישת כיסויים ביטוחים בנפרד מהחיסכון, לרכישת הכיסויים יחד עם החיסכון, נעשתה על מנת לשכלל את התחרות בתחום הכיסויים הביטוחיים. בדרך זו רוכשים יוכלו לרכוש בנפרד מוצרי חיסכון ומוצרי ביטוח.

(11) נקבע זיכוי ממס בשיעור 35% בשל הפקדות בכל קופות הגמל לקצבה. כלומר, לא קיימת יותר הבחנה בין תוכנית לפנסיה מקיפה לתוכנית שאינה פנסיה מקיפה. שינוי זה הביא להאחדה בנושא שיעורי זיכוי ממס, החלים על קופות גמל וביטוחי מנהלים לאלה שחלו עד היום רק על קרנות פנסיה.

לפרטים בדבר מסמך הבהרות שפרסם הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון בעניין סוגיות בנושא תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל והצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה שנועדה להתאימה לתיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל, ראו סעיף **Error! Reference source not found.** להלן.

ההוראות האמורות עשויות להגביר את מידת התחרות בענף הביטוח הפנסיוני, בעיקר עקב האחדת הוראות המס בענף, אשר עשויה להגביר

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

את התחליפיות בין המוצרים השונים. בין היתר תיתכן פגיעה בענף קופות הגמל לאור החיוב להפקיד את כספי החיסכון בקופה לקצבה, באופן המחדד את ההבדל בין קופת הגמל לקרן הפנסיה, ועשוי ליצור העדפה לקרנות הפנסיה ופוליסות ביטוח משלמות לקצבה, הואיל והן מקנות גם כיסוי ביטוחי.

המידע בדבר ההשלכות האפשריות של תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל, מהווה מידע צופה פני עתיד, המתבסס על נוסח התקנות שהתקבלו. השלכות תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל על הקופה עשויות להיות שונות ומגוונות, והן תלויות בין היתר בהתנהגות הציבור וערוצי ההפצה לאחר שתגבר המודעות להוראות התיקון, בהתנהגות הגופים המתחרים בקבוצה ועוד.

(ג) ניוד החסכון הפנסיוני

ביום 24 במרץ 2008 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008 (להלן: "תקנות הניוד הפנסיוני"). תקנות הניוד הפנסיוני מסדירות את המעבר בין מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים - קופות גמל, תכניות לביטוח חיים וקרנות פנסיה. התקנות החדשות מאפשרות לצרכנים לעבור בין מוצרי החיסכון הפנסיוני או להחליף את הגוף המנהל של החיסכון בגוף מנהל אחר, בכל עת, ללא צורך בתשלום בעת העברת הכספים בין המוצרים ובהתאם להעדפתם, במטרה להגביר את התחרות, ולגרום להתייעלות במוצרים הפנסיוניים ולשיפור השירות הניתן לצרכנים. העיקרון המנחה בתוכנית הניוד הפנסיוני הוא כי ניתן יהיה לנייד את כספי החסכון בין תכניות קצבתיות ומתכניות הוניות לתכניות קצבתיות, אך לא ניתן יהיה לנייד מתכניות קצבתיות לתכניות הוניות, וזאת בהתאם למדיניות הממשלה לעודד אפיקים קצבתיים על פני אפיקים הוניים, כפי שבאה לידי ביטוי גם בתיקון מס' 3 לחוק קופות גמל.

בטרם אישורן של התקנות החדשות, על אף שהיתה קיימת אפשרות חוקית לניוד החסכון הפנסיוני, גם בין מוצרים שאינם מאותו סוג, הרי שבפועל הניוד היה בעיקר בין מוצרים מאותו סוג בשוק קופות הגמל (תגמולים, פיצויים והשתלמות) ובשוק קרנות הפנסיה החדשות בין הקרנות לבין עצמן, בעוד שבכל הנוגע למוצרי ביטוח החיים כמעט ולא ניכר ניוד בין פוליסות, וכך גם בין מוצרי ביטוח החיים למוצרי הגמל והפנסיה.

הוראות תקנות הניוד הפנסיוני כוללות בין היתר הוראות לעניין המועדים הרלבנטיים להעברת הכספים והאחריות הביטוחית מהקופה המעבירה לקופה המקבלת (תוך הבחנה בין עמית פעיל לעמית שאינו פעיל), אופן חישוב הסכומים המועברים, אופן העברת הכספים, איחוד ופיצול חשבונות, מעמד העמיתים בקופה המעבירה (פעיל/לא פעיל) וסוגי הקופות. בעקבות תקנות הניוד הפנסיוני חל ההסדר שעיקריו מתוארים להלן בנוגע לניוד החיסכון הפנסיוני:

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

- (12) החל מיום 1 באוקטובר 2008 ניתן להעביר את כספי החיסכון הפנסיוני מכל סוגי קופות הגמל לקצבה וכן מקופות גמל הוניות (קופת תגמולים, קופת פיצויים וקרן השתלמות) לקופות גמל לקצבה. בכך בוטלו למעשה כל המגבלות הרגולטוריות שחלו על העברת כספים בין קופות, למעט העברת כספים מקופת גמל לקצבה לקופת גמל הונית.
- (13) החל מיום 1 בינואר 2009 ניתן לעבור גם מקופות ביטוח (קרי, ביטוח מנהלים ותגמולים לעצמאים) לכל קופות הגמל לקצבה – קופות ביטוח, קופות גמל וקרנות פנסיה.
- (14) כאמור, על פי תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל, החל משנת 2008 לא ניתן להפקיד לקופות גמל הוניות (לא כולל קרנות השתלמות). על פי תקנות הניוד הפנסיוני, העברת כספים שנצברו בקופות הוניות עד סוף שנת 2007 מותרת בין קופות לאותה מטרה, וכן בין סוגי קופות הגמל הנקובים בתקנות.
- (15) בנוסף לעקרון לפיו אין להעביר כספים מתכנית קצבתית לתכנית הונית, נקבעו בתקנות הניוד הפנסיוני סייגים ומגבלות להעברת כספים, כגון במקרה בו קיבל העמית הלוואה, מוטל עיקול או שעבוד על חשבון העמית, קיימת בחשבונו של העמית יתרת חוב, ועוד.
- (16) קנסות משיכה בשל העברת החיסכון הפנסיוני – במעבר מקרן פנסיה/קופת גמל, הסכום המועבר שווה לסכום החיסכון שצבר המבוטח או העמית עד אותו יום, כלומר אין הפחתה של כספי החיסכון עקב הבקשה להעברת כספים. במעבר מפוליסת ביטוח חברת הביטוח רשאית לנכות מהסכום המועבר קנס בהתאם לתנאי הפוליסה. קנסות משיכה (קבלת הכספים לפי ערכי פדיון) קיימים רק בחלק מפוליסות הביטוח – פוליסות ביטוח שהונפקו לפני שנת 2004 עשויות להכיל קנסות משיכה לתקופה של עד 10 שנים ממועד הנפקת הפוליסה, פוליסות ביטוח שהונפקו בשנים 2004 – 2006 מכילות קנסות משיכה לתקופה של עד 5 שנים ממועד הנפקת הפוליסה ופוליסות שהונפקו החל מחודש אפריל 2007 אינן מכילות קנסות משיכה כלל.
- (17) תדירות המעבר – ניתן להעביר את כספי החיסכון הפנסיוני בכל עת, וההעברה אינה כרוכה בתשלום. בחירת המוצר הפנסיוני או הגוף המנהל לחיסכון פנסיוני היא של הלקוח בלבד, ולפיכך לא נדרשת הסכמת המעביד בעת העברת כספים לגוף או למוצר חדש. בדומה להצטרפות רגילה לחיסכון במוצר פנסיוני, גם הצטרפות במסגרת העברת כספים כרוכה בהסכמת הגוף המנהל. הגוף המנהל החדש יבדוק עמידה בתנאי ההצטרפות, בדומה לבדיקה המתבצעת לגבי כל מצטרף חדש, ובנוסף הוא רשאי לערוך חיתום, ובהתאם לכך לקבוע סייגים לגבי הכיסויים הביטוחיים אשר המצטרף יהיה זכאי להם במסגרת המוצר החדש.

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

(18) תקופת חרטה - התקנות קובעות תקופת חרטה של 18 ימי עסקים מיום הגשת הבקשה להעברת כספי החיסכון הפנסיוני, בה ניתן לחתום על הודעת ביטול הבקשה ולהעבירה לגוף המנהל של הקופה המקבלת. במקרה זה תבוטל הבקשה שהוגשה.

(19) פיצול/איחוד של כספי החיסכון - החוסך אינו מחויב בהעברת כל הכספים, ובאפשרותו לפצל את כספי החיסכון הפנסיוני שצבר בין מספר גופים מנהלים או מספר מוצרי חיסכון פנסיוני. המשמעות בין היתר היא כי מי שחשך במכשיר הוני המקנה סכום חד פעמי בגיל הפרישה ומעוניין לקבל פנסיה חודשית לצד סכום חד פעמי, יכול להמיר לפנסיה רק חלק מכספי החיסכון לפנסיה, לפי בחירתו. הואיל והחל משנת 2008 הכספים שנצברים במוצרי החיסכון הפנסיוני השונים מיועדים לקצבה חודשית ועל כן נצברים בקופות גמל לקצבה, כספים אלה ניתנים למשיכה כהיוון קיצבה בסכום חד פעמי רק למי שצבר למעלה מהסכום המחויב כקצבה מינימאלית – 3,850 ₪. ניתן לאחד כספי חיסכון פנסיוני שנחסכו במוצרים שונים או אצל גופים מנהלים שונים, אולם אם מדובר באיחוד כספי חיסכון הוני (סכומים שנצברו בקופת גמל לתגמולים עד ליום 31 בדצמבר 2007), העברת הכספים תיעשה לקופה בה הוותק של החיסכון הפנסיוני הוא הנמוך יותר. במקרה כזה, לאחר ההעברה, הוותק של הכספים המועברים יהיה בהתאם לקופה אליה הועברו.

לפרטים בדבר חוזר העברת כספים בין קופות גמל שפרסם הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון בהמשך לתקנות הניוד הפנסיוני, ראו סעיף **Error! Reference source not found.** להלן.

לתקנות הניוד הפנסיוני עשויה להיות השלכה מהותית על פעילות החברה ו/או תוצאותיה בעתיד, במידה והיא תגרום בין היתר למעבר מאפיקי קופות הגמל לאפיק קרנות הפנסיה, ולמעבר מוגבר בין קופות גמל המנוהלות על-ידי גופים שונים.

המידע בדבר ההשלכות האפשריות של תקנות הניוד הפנסיוני, מהווה מידע צופה פני עתיד, המתבסס על נוסח התקנות שהתקבלו. השלכות תקנות הניוד הפנסיוני על החברה עשויות להיות שונות ומגוונות, והן תלויות בין היתר בהתנהגות הציבור וערוצי ההפצה לאחר שתגבר המודעות להוראות התיקון ויחלוף זמן ממועד כניסתן לתוקף (כפי שצוין לעיל, הוראות הניוד נכנסו לתוקף לאחרונה - ב- 1 באוקטובר 2008 לגבי הפנסיה והגמל וב- 1 בינואר 2009 לגבי הביטוח), בהתנהגות הגופים המתחרים בקבוצה, ועוד.

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

הסדר פנסיה חובה (ד)

ביום 19 בנובמבר 2007 נחתם הסכם קיבוצי כללי לביטוח פנסיוני במשק (להלן: "ההסכם הקיבוצי") בין לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, אשר כולל חיוב של מעבידים להפקיד בשל עובדיהם הפקדות לקופת גמל לקצבה בשיעורים שנקבעו בהסכם הקיבוצי, וזאת החל מחודש ינואר 2008 ואילך.

ביום 30 בדצמבר 2007 התקין שר התעשייה, המסחר והתעסוקה צו הרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק לפי חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957 (להלן: "צו ההרחבה") המרחיב את תחולתן של הוראות ההסכם הקיבוצי על כל העובדים והמעבידים במשק, אשר חל רטרואקטיבית החל מיום 1 בינואר 2008.

להלן עיקרי ההסכם הקיבוצי וצו ההרחבה:

(20) תנאי הזכאות לפנסיה: כל עובד/ת החל מגיל 21 לגבר ומגיל 20 לאשה ועד לגיל פרישת חובה על פי החוק, אשר אין לו הסדר פנסיוני מייטיב, כהגדרתו בצו ההרחבה, זכאי לפנסיה. העובד יהיה זכאי בתום 6 חודשים מתחילת העבודה (להלן: "תקופת המתנה"). עובד שיתקבל לעבודה כשהוא מבוטח בביטוח פנסיוני כלשהו, יהיה זכאי לביצוע ההפרשות החל מהיום הראשון לעבודתו. ההפרשות יבוצעו לאחר 3 חודשי עבודה או בתום שנת המס – המועד המוקדם מביניהם, רטרואקטיבית ליום תחילת עבודתו אצל המעסיק ולא תחול לגביו תקופת המתנה האמורה. החל ממועד כניסתו לתוקף של צו ההרחבה ועד ליום 31.12.2008 תהא תקופת המתנה בת 9 חודשים, והחל מיום 1.1.2009 תקופת המתנה תהא בת 6 חודשים. על אף האמור, עובד שביום 1.1.2008 מועסק 9 חודשים ויותר, ביצוע ההפרשות בגינו יחל ביום 1.1.2008, וכל עובד שישלים 6 חודשים ויותר ביום 1.1.2009, ביצוע ההפרשות בגינו יחל ביום 1.1.2009.

(21) שיעור ההפרשות לפנסיה: שיעור ההפרשות מהשכר להבטחת הביטוח הפנסיוני יעלה בהדרגה בתוך 5 שנים מ- 2.5% משכר העובד החל ביום 1.1.2008 ועד ל- 15% משכר העובד (מהם 5% על חשבון העובד ו- 10% על חשבון המעביד) החל ביום 1.1.2013, עד לתקרה של השכר המשולם לעובד או השכר הממוצע במשק, לפי הנמוך מביניהם. העלייה בשיעור התשלומים היא במדרגות של 2.5% החל ביום 1 בינואר של כל שנה.

(22) אופן בחירת ההסדר הפנסיוני: העובד זכאי לבחור את קרן הפנסיה או את קופת הגמל לקצבה בה יבחר להיות מבוטח וזאת בתוך 60 יום ממועד תחילת עבודתו אצל המעסיק. על העובד להודיע למעסיקו בכתב באיזו קרן פנסיה או קופת גמל לקצבה בחר לצורך ביטוחו. עובד שלא הודיע למעסיקו בכתב בפרק הזמן האמור על הקופה בה בחר להיות

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

מבוטח, יבטח אותו מעסיקו בקרן פנסיה מקיפה חדשה. העובד יהיה זכאי לבחור או לעבור לקופת גמל לקצבה אחרת ובלבד שתכלול כיסוי למקרי מוות ונכות.

כאמור, ההסדר נכנס לתוקף החל ביום 1 בינואר 2008. עד כה נרשמה הצטרפות של עובדים נוספים כמבוטחים בקרנות הפנסיה, וקיים פוטנציאל הצטרפות נוסף לגבי עובדים אשר תקופת ההמתנה שלהם טרם הסתיימה או עובדים שטרם הצטרפו, בניגוד להוראות ההסדר. יש לציין בהקשר זה כי משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה הקים ועדה לפיקוח על יישום צו ההרחבה לפנסיה לאור תלונות רבות על אי יישום של הצו.

במהלך חודש פברואר 2008 פורסמו תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (הוראת שעה), התשס"ח-2008, אשר מאפשר, החל משנת 2008 ועד לשנת 2012, למעביד המחויב לצו ההרחבה לפנסיית חובה להפריש לפיצויים בכפוף לכך שהפריש למרכיב התגמולים סכום שלא יפחת מהמינימום הנדרש בהתאם לצו ההרחבה (0.83% לשנת 2008).

להערכת החברה, השלכות ההסכם הקיבוצי וצו ההרחבה צפויות להיות הרחבת אוכלוסיית המבוטחים וצמיחה של קרנות הפנסיה, ועשויות להתרחש גם על חשבון שימור וצמיחת תיק העמיתים בקופות הגמל. **המידע בדבר השלכותיו האפשריות של הסדר פנסיה חובה, מהווה מידע צופה פני עתיד, המתבסס על הוראות ההסכם הקיבוצי וצו ההרחבה. השלכות ההסדר עשויות להיות שונות ומגוונות, והן תלויות בין היתר בשינויים שעשויים לחול בו, ובהתנהגות הציבור וערוצי ההפצה עם כניסתו המדורגת לתוקף.**

(ה) מגמות כלליות בתחום הפעילות:

(23) הרחבת השקיפות לגבי מוצרים פנסיוניים

בשנים האחרונות מבקש הממונה לעודד את השקיפות לגבי מוצרים פנסיוניים ולאפשר השוואה ביניהם על בסיס אחיד. במסגרת פעילות זו ניתן למנות את ההוראות העיקריות הבאות:

- כללים לגבי פרסום התשואות של חברות הביטוח, קופות הגמל וקרנות הפנסיה, הכוללים הנחיות לעניין אופן הצגת דמי הניהול ופרסום השוואת תשואות בין גופים שונים.
- פרסום השוואתי של מוצרי החסכון הפנסיוני באתר האוצר, בין היתר באמצעות הכלים הבאים: ה"גמל נט" שהינה מערכת המאפשרת השוואה בין קופות הגמל; קובץ המשווה בין תכניות ביטוח החיים המשולב בחסכון שמוכרות חברות הביטוח לאחר שנת 2004 ומערכת ה"ביטוח נט" המציגה את התשואות בענף

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

הביטוח; ומערכת ה"פנסיה נט" המפיקה נתונים למדידה והשוואה של תשואות חודשיות של קרנות פנסיה חדשות וחברות מנהלות, או מדידה והשוואה של תשואה חודשית לפי סוג קרן מול מדדי שוק.

- דרישות לגבי מידע החייב להיכלל באתרי האינטרנט של חברות ביטוח וחברות מנהלות של קרנות פנסיה וקופות גמל. מידע זה מתייחס בין היתר לאופן השקעות כספי הציבור, עסקאות והשקעות בצדדים קשורים, ואפשרות המבוטח או העמית לקבל מידע בדבר החסכונות הפנסיונים שלו.
- דיווח רבעוני למבוטחים, בנוסף לדיווח השנתי שהיה מקובל בעבר.
- מלבד דרישות השקיפות החדשות כלפי הציבור, הורחבו גם הדיווחים הנדרשים לממונה. בין היתר נקבעה מתכונת דיווח אחידה לדיווח החודשי שחברות ביטוח וחברות מנהלות של קרנות פנסיה וקופות גמל מחויבות להגיש לממונה.

(24) עידוד החסכון למטרת קצבה

מדיניות אגף שוק ההון היא עידוד מכשירי חסכון פנסיוני באפיקים קצבתיים, בהם מקבל המבוטח/העמית תשלום חודשי (קצבה), המהווה תחליף שכר לאחר פרישה, על פני מכשירי חסכון פנסיוני באפיקים הוניים, בהם מקבל המבוטח/העמית בתשלום חד פעמי את כספי החסכון שנצברו לטובתו.

מדיניות זו באה לידי ביטוי, למשל, בעניינים הבאים: תיקון תקנות מס הכנסה (כללים לאישור גמל)(תיקון מס' 3), התשכ"ד-1964, אשר הינו בעל השפעה על בחירת אפיקי ומוצרי חיסכון ארוך טווח על ידי אוכלוסיית העצמאים, ומטרתו להביא להעדפת מוצרי קצבה; תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל, הקובע בין היתר כי לא ניתן למשוך כספים ישירות מקופת גמל לא משלמת לקצבה, למעט כספים ממרכיב הפיצויים, אלא באמצעות העברתם לקופת גמל משלמת לקצבה; ותקנות הניוד הפנסיוני המאפשרות להעביר כספים ממוצרי הון למוצרי קצבה, אך לא להיפך.

(25) גידול במודעות הצרכנים והתגברות התחרות

בעקבות השינויים שתוארו לעיל, ובהם הגברת השקיפות לציבור, שינוי מבנה הבעלויות בענפי הפנסיה וקופות הגמל וכניסתם של יועצים בלתי תלויים, גדלה בשנים האחרונות מודעות הצרכנים לאפיקים הפנסיוניים והתגברה התחרות בין הגופים הפועלים בתחום החסכון ארוך הטווח. התגברות התחרות באה לידי ביטוי בשיווק אגרסיבי יותר, בניסיון לשפר את איכות השירות הניתן ללקוחות, בשיווקם של מוצרים חדשים, ובניסיון לרכוש לקוחות חדשים ולשמר לקוחות קיימים על בסיס התשואות המושגות בתיק ההשקעות.

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

(26) כללי ניהול השקעות

בשנים האחרונות חלו שינויים ברגולציה החלה לגבי ניהול השקעות נכסי הגופים המוסדיים, ובהם בין היתר קביעה כי נכסים לא סחירים ישוערכו על פי שווי הוגן. בנוסף עומדת על הפרק רגולציה המיועדת לעודד את השקעות הגופים המוסדיים בחו"ל. לפרטים נוספים בנוגע לכללי ניהול השקעות ראו סעיף **Error! Reference source not found.** להלן.

(27) הגברת האכיפה

מגמתו המוצהרת של אגף שוק ההון היא להרחיב את השימוש בסמכויות האזרחיות הנתונות לו בטיפול בהפרות של הוראות החוק על-ידי הגופים המפוקחים, ולפתח את הליכי הבקרה והאכיפה מצדו. בשנים האחרונות הגביר הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון את היקף הביקורות וכן את השימוש בהטלת עיצומים כספיים על הגופים המפוקחים על-ידו. מעבר לפגיעה הכספית, יש בסנקציות המוטלות על-ידי הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון כדי לפגוע במוניטין הגוף המפוקח.

לפרטים נוספים אודות רגולציה ומגבלות החלות על החברה ראו סעיף **Error! Reference source not found.** להלן.

8. שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיותו;

היקף הפעילות בענף חיסכון ארוך טווח הינו בעל מתאם גבוה לפעילות הכלכלית במשק. על פי פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לסיכום שנת 2008, גדל התוצר המקומי הגולמי בשיעור של כ- 4% (גידול של כ-2.1% בתוצר לנפש) - גידול של כ- 4.9% במחצית הראשונה של השנה ושל כ- 1.3% במחצית השנייה (בנתונים מנוכי עונתיות¹) - וזאת בהמשך לגידול של כ- 5.4% בשנת 2007 (גידול של כ- 3.5% בתוצר לנפש). עלייה בתוצר לנפש בשנת 2008 מסתמנת גם במדינות אחרות, אם כי בקצב נמוך יותר. לפי נתוני OECD, עלה השנה התוצר לנפש בארצות הארגון ב- 1.4% בממוצע. בנוסף, שנת 2008 התאפיינה בעלייה בולטת של 5.1% בהשקעות בנכסים קבועים, עלייה של 3% ביצוא הסחורות והשירותים, עלייה של 3.9% בהוצאה לצריכה פרטית ועלייה של 2.8% בהוצאה לצריכה ציבורית. על אף האמור לעיל, הנתונים לשנת 2008 בכללותה אינם משקפים את המגמות השליליות הנוכחיות בכלכלה הישראלית. על פי דוח האינפלציה של בנק ישראל לרבעון הרביעי של שנת 2008, ההאטה בפעילות הכלכלית הריאלית התגברה בעקבות התעצמות המשבר הכלכלי העולמי והצפי להחרפתו, ההאטה בביקושים העולמיים, הפגיעה ברכוש הציבור והשפעתה על הצריכה. החרפת ההאטה ברבעון האחרון של 2008 באה לידי ביטוי במדד המשולב למצב המשק, אשר ירד בחודשים אוקטובר, נובמבר ודצמבר 2008 בשיעורים של 0.5%, 0.6% ו- 1%, בהתאמה. ירידות נרשמו גם במדד הייצור

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

התעשייתי ובמדד הפדיון של ענפי המסחר והשירותים. בחודש ינואר 2008 הוריד בנק ישראל את תחזית הצמיחה, והעריך כי שיעור הצמיחה הצפוי בשנת 2009 צפוי להיות שלילי: -0.2%. וכי שיעור הצמיחה החזוי לשנת 2010 הוא 2.7%. מדיווחי החברות המשתתפות בסקר החברות של בנק ישראל עולה כי ברבעון הרביעי של 2008 חלה חרפה ניכרת בהאטה ואף ירידה בפעילות העסקית בהשוואה לרבעון הקודם. הירידה בפעילות ברבעון זה הקיפה את כל הענפים, ובלטה הירידה בייצוא התעשייתי. דיווחי החברות מהרבעון האחרון של 2008 לגבי הפעילות הכלכלית של המגזר העסקי דומים לאלו בתקופת ההאטה הכלכלית בשנים 2001 עד מחצית שנת 2003, והם מבטאים ציפיות להאטה נוספת בפעילות ברבעון הראשון של 2009.

יש להוסיף, כי בסוף שנת 2008 פרץ עימות צבאי ברצועת עזה (מבצע "עופרת יצוקה") שנמשך כ-3 שבועות, וכלל ירי נרחב על דרום הארץ. השפעת המבצע על הפעילות הכלכלית היתה ככל הנראה מוגבלת, משום ששיעור הפעילות הכלכלית בדרום הארץ בסך הפעילות המשקית נמוך, ומשום שהפגיעה בשגרת החיים ובייצור היתה חלקית בלבד. העלויות הישירות של המלחמה ונזקיה טרם התבררו.

תעסוקה ואבטלה – נתוני התעסוקה עד הרבעון השלישי היו טובים הן בהיבט שיעור האבטלה הן בהיבט גובה בשכר (השכר החודשי הממוצע למשרת שכיר של עובדים

ישראלים במהלך חודש נובמבר 2008 עמד על 7,790 ₪ בהשוואה ל-7,533 ₪ בתקופה המקבילה אשתקד). ואולם, בשלהי שנת 2008 חלה האטה בשוק העבודה. בחודשים אוקטובר ונובמבר מספר העובדים שנפלטו מעבודה עלה על מספר הנקלטים בעבודה, לראשונה מאז שנת 2003. שיעור האבטלה ברבעון השלישי של שנת 2008 נותר ברמה נמוכה, כ-6%, וברמת השתתפות גבוהה היסטורית, כ-56.4%. ברבעון השלישי ירד מספרן של שעות העבודה למועסק, אך לא מספר המועסקים – התפתחות המאפיינת תגובה בפיגור של שוק העבודה למיתון – וברבעון הרביעי הודיעו חברות רבות בענפי התעשייה והפיננסים על פיטורי עובדים. בחודשים דצמבר 2008 וינואר 2009 נשברו שיאי המפוטרים ממקומות עבודה. על פי נתוני שירות התעסוקה, מספרם של דורשי העבודה בחודש ינואר 2008 הסתכם בכ-215 אלף בהשוואה לכ-207.2 אלף בחודש דצמבר 2008, והתחזית הצפויה לסוף שנת 2009 היא למעלה מ-260 אלף דורשי עבודה. על פי הערכת בנק ישראל, שיעור האבטלה הממוצע הצפוי בשנת 2009 הוא 7.6%, והוא צפוי להישאר בממוצע בשיעור זה בשנת 2010.

על פי נתוני האוצר סך נכסי קופות הגמל ירד בשנת 2008 בכ-22%, בהשוואה לגידול של כ-7.4% בשנת 2007. הקיטון בסך הנכסים בשנת 2008 נבע מתשואות שליליות ופדיונות. הקיטון המיוחס לירידות ערך שהשפיעו על סך הנכסים הוא בשיעור של כ-62%, והקיטון המיוחס לפדיונות עמיתים הוא בשיעור של כ-23.8%. הגידול בסך הנכסים בענף הגמל בשנת 2007 נבע בעיקרו מתשואה חיובית על הנכסים באותה שנה. דמי הניהול הסטטוטוריים המקסימליים בענף הם 2% מהנכסים. דמי הניהול

¹ נתונים מנוכי עונתיות מתקבלים לאחר ניכוי השפעת העונתיות והשפעת החגים וימי פעילות מהנתונים המקוריים.

² בנטרול ההפקדות לתקופה.

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

האפקטיביים בענף בשנת 2008 היו בשיעור של כ- 0.82% בהשוואה לכ- 0.71% ו- 0.67% בשנים 2007 ו-2006, בהתאמה.

יש לציין כי המגמות בשני הענפים האחרים בתחום החיסכון ארוך הטווח – ביטוח החיים ופנסיה - שונות. ענף הביטוח, ספג פגיעה קשה לנוכח המשבר בשוקי ההון, ואילו ענף קרנות הפנסיה החדשות המשיך במגמה של צמיחה, חרף הירידה בהשקעות.

הרווחיות בענף ביטוח חיים מושפעת מאוד מתוצאות ההשקעות בשוק ההון. על פי נתוני משרד האוצר, ניתן לראות כי נכון לחודש דצמבר שנת 2008 סך נכסי ביטוח חיים בענף ירד בכ- 10% לעומת התקופה המקבילה בשנת 2007. ברבעון הראשון של 2008 חלה עלייה מתונה בנכסי ביטוח חיים וברבעון השני חלה עלייה של כ-5.5%.

כתוצאה מירידות הערך בשוק ההון ברבעונים השלישי והאחרון חלה ירידה של כ-5% ו-8%, בהתאמה, בנכסי ביטוח חיים.

סך נכסי ענף הפנסיה עלה בשנת 2008 בשיעור של כ- 38% וענף קרנות הפנסיה החדשות המשיך במגמה של צמיחה מואצת, והפגין צמיחה בשיעור של כ- 4% בשנת 2008 בהמשך לצמיחה בשיעור של כ- 24% בשנת 2007, חרף המשבר בשוק ההון. ניתן להניח כי הצמיחה הגבוהה בהיקף הנכסים הינה בעיקר עקב היות ענף הפנסיה החדשה ענף צעיר, העלייה במודעות הציבור לחיסכון פנסיוני בכלל ולפנסיה בפרט, מעבר מאפיקי חסכון ארוכי טווח אחרים (בעיקר ענף הגמל), כניסה של סוכני הביטוח למכירת תוכניות פנסיה, וכניסתו לתוקף של הסדר פנסיה חובה. יש לציין, כי גם בענף הפנסיה נרשמו תשואות שליליות בשנת 2008, אם כי השפעת המשבר בשוק ההון היתה מתונה יותר לנוכח השקעת הקרנות באגרות חוב מיועדות. בשנה האחרונה נמשכה בקרנות הפנסיה מגמת החזר דמי ניהול לטובת הלקוחות, מגמה אשר משפיעה על הקטנת רווחיות הענף. דמי הניהול הסטטוטוריים המקסימליים בענף הפנסיה הם 6% מדמי גמולים ו- 0.5% מהנכסים בקרן מקיפה ו- 2% מהנכסים בקרן כללית. על פי נתוני משרד האוצר, נגבו בענף הפנסיה בשנת 2008 4.45% מדמי הגמולים ו- 0.4% מהנכסים, בהשוואה ל- 4.24% מדמי הגמולים ו- 0.4% מהנכסים בשנת 2007.

8.1 התפתחויות בשווקים של תחום הפעילות, או שינויים במאפייני הלקוחות שלו;

בשנים האחרונות חל שינוי טעמים בשוק לטובת חיסכון בקרנות פנסיה, אשר צומחות בקצב גבוה יותר מאשר ענף ביטוחי החיים וענף הגמל.

בשנת 2008 נמשכה כניסתם של הבנקים ליעוץ ולהפצת מוצרים פנסיוניים, והיערכות של הגופים המוסדיים ליעוץ פנסיוני.

בעקבות חוק הייעוץ והשיווק חל שינוי תפיסה בקרב ערוצי ההפצה בענף (כולל בנקים) וכן בקרב הגופים המנהלים, והביא לצורך בבניית מודלים של סימולציה והשוואה בין מוצרים אשר יתמכו ביעוץ האובייקטיבי ליצירת המלצה המבוססת על

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

התאמת המוצר לצרכי הלקוח, ובחירת סוג המוצר הפנסיוני, המוצר הפנסיוני והגוף המוסדי המתאימים ביותר, בהתאם לדרישות סעיף 12 לחוק הייעוץ והשיווק.

8.2 שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על תחום הפעילות

עקב רפורמת בכר והיערכות הבנקים להפצת מוצרים פנסיוניים, פיתחו הגופים המנפיקים מוצרים פנסיוניים כלים לסימולציה ככלי עזר לשיווק פוליסות ביטוח חיים, ומוצרי גמל ופנסיה. השתכללות כלים ממוחשבים למכירה ולסימולציה מקטינה את פערי המידע בין הגופים המנפיקים מוצרים פנסיוניים לבין ציבור הלקוחות, ותורמת להגברת התחרות בענף. כמו-כן, דרישות הרגולציה המחייבות בין היתר מתן מידע למבוטחים ולעמיתים, והעברת מידע למפקח, מחייבות היערכות והשקעת משאבים במערכות מידע התומכות בעמידה בדרישות האמורות.

8.3 גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בהם

(א) מתן שירות שוטף ואיכותי ללקוחות, למשווקים וליועצים, לרבות מתן מידע איכותי וזמין, במטרה לשמר את תיק הלקוחות הקיים ולהגדיל את נתח השוק;

(ב) ניהול השקעות ותשואות: בשנים האחרונות גדלה מודעות הציבור לחשיבות התשואה לגבי סכום החיסכון אשר יתקבל מפוליסת ביטוח החיים, קופת הגמל או קרן הפנסיה בתום תקופה או לאורך זמן. לאור האמור, להשגת תשואות גבוהות יש השפעה על יכולת התחרות;

(ג) הטבות מס לחיסכון: לשינויים בהוראות אלו השפעה מהותית לגבי היקף ואופני החיסכון של הציבור לגיל פרישה. באופן ספציפי יש חשיבות להטבות המס הניתנות לקרנות ההשתלמות. מעת לעת מועלות הצעות לביטול הטבות מס אלו ויישומן עלול לפגוע קשות באפיק זה;

(פעילות תפעולית (רמת הוצאות התפעול והמכירות);

(ד) פיתוח מערכות מידע מיכון תומכות;

(ה) שימור ופיתוח הון אנושי איכותי כמו גם רמה מקצועית גבוהה של עובדי החברה;

(ו) שימור תיק הלקוחות הקיים - קיום קשר שוטף עם הלקוחות, והענקת שירות איכותי לאורך זמן, המבטיח שיעור שימור גבוה של המוצרים ונאמנות הלקוחות. לגורם זה משנה חשיבות לאור התמורות הרגולטוריות ומעבר המבוטחים והעמיתים מאפיקי הביטוח והגמל לקרנות הפנסיה;

(ז) התמודדות יעילה עם הרפורמות הרגולטוריות ובעיקר תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל, לשם שימור הלקוחות הקיימים והשגת לקוחות חדשים;

(ח) עמידה בדרישות רגולטוריות - התמודדות עם השינויים המקיפים, החלים והצפויים להימשך בתחום החיסכון ארוך הטווח. עמידה בהוראות

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

הרגולטוריות הנרחבות והתמודדות עם הוראות חדשות, תוך יישום נכון,
מהיר ומדויק;

8.4 מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של תחום הפעילות ושינויים החלים בהם;

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים שיש לענף קופות הגמל הינם:

- (א) רגולציה – ענף חיסכון ארוך טווח הינו ענף מוטה רגולציה. ובין השאר נדרשים הון עצמי, מערכות תפעוליות ויכולות מקצועיות.
- (ב) דרישות הון עצמי.

- (ג) התחייבות ארוכת טווח – מוצרי החברה הינם מוצרים בעלי טווח חיים בינוני וארוך, והחל משנת 2006 מוצרים אלו יהיו בעלי טווח ארוך בלבד. התחייבות ארוכת טווח זו ללקוח מהווה חסם הן בכניסה והן ביציאה.

8.5 תחליפים למוצרי תחום הפעילות ושינויים החלים בהם:

בשל הדמיון במוצרי חיסכון ארוך טווח קיימת תחלופה של המבוטחים בין המוצרים השונים. המוצרים התחליפים המרכזיים לקופות גמל לתגמולים ופיצויים הינם ביטוח החיים של חברות ביטוח וקרנות הפנסיה, כאשר לקופת גמל אין את הכיסוי הביטוחי המאפיין את שני סוגי המוצרים האחרים. כל מוצרי החיסכון וההשקעה לרבות החסכון הפרטי בבנקים, כדוגמת קרנות נאמנות וכד' עשויים להוות מוצרים תחליפים לקופות גמל. לשינויים רגולטורים ובפרט להטבות המס קיימת השפעה על המעבר בין המוצרים השונים בתחום.

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

8.6 מבנה התחרות בתחום הפעילות ושינויים החלים בו.

ענף הגמל

ענף קופות הגמל בישראל מנהל נכסים בהיקף של כ- 217 מיליארד ₪. להלן נתוני נכסי קופות הגמל, לסוגיהן העיקריים, במיליוני ש"ח, ביום 31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2006 - 2008³:

2006	אחוז שינוי בין 2006 ל- 2007	2007	אחוז שינוי בין 2007 ל- 2008	2008	סוג קופה
154,838	7.2%	166,120	-24%	126,964	תגמולים ופיצויים
79,901	12.3%	89,737	-19%	72,586	קרן השתלמות
19,897	7.1%	21,327	-18%	17,459	מרכזית לפיצויים
1,000	6.9%	1,069	-35%	690	מטרה אחרת
255,635	8.8%	278,253	-22%	217,699	סה"כ

היקף הנכסים בקופות הגמל הצטמצם בשנת 2008 בכ-22% בהשוואה לשנת 2007. הירידה נובעת הן מירידה בשווי הנכסים עקב המשבר בשוקי ההון, הן מפדיונות עמיתים בענף הגמל.

בעבר אופיין ענף הגמל בריכוזיות גבוהה, וכ- 70% מהנכסים נוהלו על-ידי גופים בבעלות תאגידים בנקאיים. בעקבות רפורמת בכר נדרשו התאגידים הבנקאיים למכור את החזקותיהם בקופות הגמל על פי לוחות הזמנים שנקבעו בחוק, וחל שינוי במפת הבעלויות בענף, כאשר גופים פרטיים וחברות ביטוח רכשו את מרבית קופות הגמל.

³ נתוני משרד האוצר ב"גמל נט".

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

להלן פירוט מבנה הבעלויות בענף הגמל לפי נכסים מנוהלים ותאגידים שולטים (במיליוני

₪) בשנים 2006 - 2008⁴:

2006	אחוז שינוי בין 2006 ל-2007	2007	אחוז שינוי בין 2007 ל-2008	2008	סוג תאגיד
28,509	226%	93,068	0%	92,776	גופים פרטיים
25,386	207%	77,922	-13%	67,614	קבוצות ביטוח
56,314	3%	57,732	-22%	45,058	אחר ⁵
143,754	-67%	48,021	-75%	11,940	תאגידים בנקאיים
1,134	-7%	1,056	-39%	640	בניהול מורשה
440	3%	452	-91%	42	קרנות פנסיה
255,537	9%	278,251	-22%	218,069	סה"כ

ניתן לראות מגמה ברורה של גידול בנכסי הגופים הפרטיים וחברות הביטוח לעומת קיטון בנכסי הגופים הבנקאיים, בעיקר עקב הרכישות כאמור לעיל. עם זאת, בשנת 2008 חל קיטון משמעותי בסך הנכסים המנוהלים בענף הגמל בשל ירידות בהשקעות ופדיונות כמפורט לעיל.

בשנים האחרונות, בעקבות מספר רפורמות בתחום, ופעילות משרד האוצר להעדפת מוצרי קצבה, חל שינוי בטעמי הלקוחות ונרשמה מגמת העדפה לקרנות הפנסיה כמוצר פנסיוני מוביל. מגמה זו החלה במהלך שנת 2005, המשיכה בשנים 2006, 2007 ואילך ואף התגברה בשנת 2008 בעקבות כניסת הסדר פנסיה חובה לתוקף במהלך השנה.

⁴ נתוני משרד האוצר ב"גמל נט".

⁵ גופים אחרים – בדרך כלל קופות סקטוריאליות, כולל גם עמיתים.

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

8.7 שיעור דמי ניהול:

הקופה רשאית לגבות דמי ניהול שנתיים בשיעור מקסימאלי של 0.75% (0.0625% לחודש) בהתאם לתקנונה. דמי הניהול נגבים מדי חודש בחודשו והם מחושבים בגין תורת הנכסים לסוף כל חודש ומשולמים חברת הניהול סמוך לחישובם.

קופות גמל	דמי ניהול מקסימאליים הניתנים לגבייה עפ"י התקנון	דמי ניהול שנגבו בפועל 2008	דמי ניהול שנגבו בפועל 2007
עמית קופת תגמולים ופיצויים	0.75%	0.77%	0.78%

8.8 מבנה תיק ההשקעות: (באחוזים)

שנת 2007	שנת 2008	
0	2	מזומנים ושווי מזומנים
3	17	פקדונות קצרי מועד
		ניירות ערך שחירים:
15	33	אג"ח ממשלתיות
50	23	אג"ח קונצרניות
16	12	מניות וני"ע אחרים
		ניירות ערך לא שחירים:
2	2	אג"ח קונצרניות
2	2	קרנות השקעה
12	10	פקדונות והלוואות

9. מוצרים ושירותים

קופת פיצויים ותגמולים: הקופה מיועדת לתשלום תגמולים ולתשלום פיצויים אישיים לעובד. הקופה רשאית לקבל דמי גמולים בשיעור של עד 7% מהשכר נכוי עובד ו-7.5% תשלום מעסיק בשל מרכיב תגמולים ועד 8.33% בשל מרכיב פיצויים. עצמאי רשאי להפקיד דמי גמולים עד לתקרה על פי דין. באירוע מזכה יקבל עמית שכיר, עמית עצמאי או מוטבים את הכספים שנצברו בקופת הגמל לזכות העמית, על פי התקנון. היקף דמי הגמולים שגבתה הקופה בשנת 2008 מסתכם בסך של 1,482 אלפי ₪. היקף הנכסים נטו של הקופה נכון ליום 31 בדצמבר 2008 מסתכם בסך של 39,871 אלפי ₪.

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

10. עמיתים

התפלגות עמיתים :

סוג עמית	התפלגות חשבונות עמיתים	התפלגות הפקדות	התפלגות משיכות	התפלגות נכסים
שכיר	287	1,290	4,491	32,139
עצמאי	128	192	547	7,732
סה"כ	415	1,482	5,038	39,871

11. שיווק והפצה

החברה אינה מנהלת מדיניות ופעולות שיווק והפצה שכן הקופה כאמור סגורה. הגידול במשיכות נובע מהשפעתו של המצב הכלכלי והתעסוקה אשר גורם לעובדים רבים למשוך את כספיהם מהקופה.

12. תחרות כללי

דרישות חקיקת בכר למכירת קופות הגמל (וכן קרנות הנאמנות) על ידי הבנקים הובילה לשינוי מבני במפת הבעלויות בענף הגמל. חלק גדול מקופות הגמל שהוצעו למכירה נרכשו על ידי קבוצות הביטוח השונות. בשנה האחרונה ניכרת מגמה של מיזוגים בענף הגמל כגון רכישת קופת הגמל גדיש מבנק הפועלים על-ידי בית ההשקעות פסגות בחודש מרץ 2008, ומיזוג פעילות הגמל של בית ההשקעות פריזמה לתוך בית ההשקעות פסגות בתחילת שנת 2009, כך שלאחר המיזוג מנוהלים על-ידו נכסים בהיקף של כ- 40 מיליארד ₪. המיזוגים בענף הגמל נובעים ככל הנראה מניסיון לייצר יתרון לגודל על רקע הירידות בנכסי הענף. בשנת 2008 ספג ענף הגמל מכה קשה בעקבות ירידות חדות בשווי הנכסים כתוצאה מהמשבר בשוקי ההון, ופדיונות של עמיתים. סך הנכסים הכולל של הענף ירד מ- 278 מיליארד ₪ נכון ליום 31 בדצמבר 2007 ל- 217 מיליארד ₪ נכון ליום 31 בדצמבר 2008.

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

להלן נתוני נכסי קופות הגמל, לסוגיהן העיקריים, במיליוני ש"ח, ביום 31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2006 - 2008⁶:

2006	אחוז שינוי בין 2006 ל- 2007	2007	אחוז שינוי בין 2007 ל- 2008	2008	סוג קופה
154,838	7.2%	166,120	-24%	126,964	תגמולים ופיצויים
79,901	12.3%	89,737	-19%	72,586	קרן השתלמות
19,897	7.1%	21,327	-18%	17,459	מרכזית לפיצויים
1,000	6.9%	1,069	-35%	690	מטרה אחרת
255,635	8.8%	278,253	-22%	217,699	סה"כ

להלן פירוט הגופים המרכזיים השולטים בענף הגמל ותיאור התפתחות חלקם בסך נכסי קופות הגמל בשנים 2006 - 2008 בהתאם לנתוני משרד האוצר ("גמל-נט"):

2006	2007	2008	תאגיד שולט
1.10%	11.50%	11.6%	כלל חברה לביטוח בע"מ
12.20%	11.40%	10.5%	אחר (קופות סקטוראליות)
0.30%	0.55%	8.7%	פסגות בית השקעות בע"מ
0.40%	11.20%	8.6%	פריזמה בית השקעות בע"מ*
7%	6.90%	6.8%	הראל השקעות בביטוח
3%	5.80%	6.5%	דש אייפקס הולדינגס
1.90%	6.70%	6.4%	אקסלנס השקעות בע"מ
4.20%	4.40%	5.0%	ע"י – הסתדרות המורים
0.10%	4.10%	3.9%	מגדל שוקי הון (1965)
0.91%	1.21%	3.3%	מנורה מבטחים החזקות בע"מ
0%	2.90%	2.8%	ביטוח ישיר השקעות פיננסיות בע"מ
0.00%	0.25%	2.6%	הלמן אלדובי פיננסים בע"מ
7.50%	2.00%	2.3%	בנק לאומי לישראל בע"מ
0.90%	2.10%	2.2%	אלטשולר שחם בע"מ
39.6%	71.0%	81.2%	סה"כ

⁶ נתוני משרד האוצר ב"גמל נט".

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

הקופה לא הושפעה מהשינויים בענף למעט נושא התחרות שבגיננו ממשיכים לזרום כספים לקופות אחרות וכן אי הגדלת כספי הפרשות עצמאיים עקב מגבלת המשיכה לגיל 60.

13. עונתיות

בקופות גמל לתגמולים ופיצויים אישית לשכירים, (להלן – "קופות לשכירים"), אין עונתיות. התשלומים הינם חודש בחודשו. קופות לעצמאיים מאופיינות בעונתיות מסוימת. ההפקדות מתבצעות בדצמבר בכל שנה, וזאת בכדי שניתן יהיה ליהנות מהטבות המס בגין כל שנת המס.

14. הון אנושי

כל פעילות החברה מתבצעת על-ידי חברת הניהול מכוח הסכם הניהול כפי שהוסבר לעיל, ועל כן אין לה עובדים.

15. ספקים ונותני שירותים

חברת הניהול נותנת שירותי תפעול לקופת הגמל, כנגד תשלום דמי ניהול בשיעור 0.75% מנכסיה.

16. מיסוי

הקופה אושרה לצרכי מס כקופת גמל. האישור תקף עד ליום 31.12.2009. בהתאם לכך הכנסותיה פטורות ממיסים (בכפוף להתנאות מסוימות בהן עמדה הקופה).

17. מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד

עמית קופה לפנסיה וגמולים בע"מ מפוקחת על – ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון מכוח חקיקת בכר ותקנות קופות הגמל, וכפופה למערכת החוקים כפי שמפורט בסעיף 7.2 לעיל.

18. יעדים ואסטרטגיה

עם העברת הקופה לניהול הפניקס גמל בע"מ ביום 1.1.09, יעדי הקופה הינם חלק בלתי נפרד מהיעדים האסטרטגיים של הפניקס גמל כמפורט בסעיף 25.1 בדוח עסקי התאגיד של הפניקס גמל בע"מ לשנת 2008.

עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

רח' דרך השלום 53, גבעתיים, 53454 טל' 03-7338080 פקס' 03-7329021

19. תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי תאגיד

לאחר תאריך הדוחות הכספיים וסמוך למועד חתימתם מתאפיין שוק ההון בתנודתיות. מגמת התחרות ומעבר העמיתים בין הקופות גבר והתחרות נמצאת בעיצומה לרבות תהליכי מכירות ומיזוג קופות גמל. ביום 1 בינואר 2009 הועבר ניהול הקופה לידי הפניקס קופות גמל בע"מ.

מנהל כללי
אבי אקהאוס

יו"ר מועצת עמית
יעקוב צור